

ZAKON

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA IZMEĐU SRBIJE I CRNE GORE I DRŽAVE KUVAJT O UZAJAMNOM PODSTICANJU I ZAŠTITI ULAGANJA

(*"Sl. list SCG - Međunarodni ugovori"*, br. 2/2005)

ČLAN 1

Ratifikuje se Sporazum između Srbije i Crne Gore i Države Kuvajt o uzajamnom podsticanju i zaštiti ulaganja, potpisan 19. januara 2004. godine u Kuvajtu, u originalu na srpskom, arapskom i engleskom jeziku.

ČLAN 2

Tekst Sporazuma u originalu na srpskom jeziku glasi:

SPORAZUM IZMEĐU SRBIJE I CRNE GORE I DRŽAVE KUVAJT O UZAJAMNOM PODSTICANJU I ZAŠTITI ULAGANJA

Srbija i Crna Gora i Država Kuvajt (u daljem tekstu: Strane ugovornice);

U želji da stvore povoljne uslove za razvoj međusobne ekonomske saradnje, a posebno za ulaganja ulagača jedne Strane ugovornice na teritoriji druge Strane ugovornice;

Uverene da će uzajamno podsticanje i zaštita takvih ulaganja doprineti poboljšanju poslovne inicijative i povećanju prosperiteta u obe Strane ugovornice;

Sporazumele su se o sledećem:

Član 1

Definicije

U smislu ovog sporazuma:

1. Izraz "ulaganje" označava svaku vrstu sredstava ili prava na teritoriji Strane ugovornice koje se nalazi u vlasništvu ili je direktno ili indirektno ulaganje koje kontroliše ulagač jedne Strane ugovornice na teritoriji druge Strane ugovornice u skladu sa zakonima i propisima druge Strane ugovornice a posebno, mada ne i isključivo, obuhvata:

(a) učešće, akcije, obveznice, deonice i druge oblike hartija od vrednosti, zajmova kao i svakog oblika učešća u kompaniji;

(b) novčanih potraživanja i potraživanja bilo kojih drugih sredstava ili izvođenja po osnovu ugovora koji u vezi sa ulaganjem imaju ekonomsku vrednost;

(c) prava intelektualne svojine, kao što su autorska prava i druga srodna prava i prava industrijske svojine, kao što su trgovački znaci, patentni, licence, industrijski dizajn i kalupi ili modeli i tehnički procesi, "know-how", trgovačke tajne, trgovačka imena i "goodwill";

(d) bilo koje pravo po osnovu zakona, ugovora ili po osnovu bilo kakve dozvole ili odobrenja datuma shodno zakonu, uključujući pravo na ispitivanje, istraživanje, vađenje ili korišćenje

prirodnih bogatstava i pravo na preduzimanje drugih ekonomskih ili komercijalnih aktivnosti ili pružanja usluga u vezi sa ulaganjem;

(e) bilo kakvu materijalnu ili nematerijalnu, pokretnu i nepokretnu imovinu kao i druga srodna prava svojine, kao što su hipoteke, zaloge, ili jemstva.

Izraz "ulaganje" će se primenjivati i na "prinose" koji se zadržavaju radi ponovnog ulaganja i na primanja od "likvidacije" kako su ovi izrazi definisani u daljem tekstu.

Bilo koja promena oblika u kome su sredstva ili prava uložena ili se ponovno ulažu neće uticati na njihov karakter kao ulaganja.

2. Izraz "ulagač" označava:

(a) fizičko lice koje ima državljanstvo te Strane ugovornice u skladu sa njenim važećim zakonima;

(b) Vladu te Strane ugovornice;

(c) bilo koje pravno lice osnovano ili ustanovljeno prema važećim zakonima i propisima te Strane ugovornice, a koja ima svoje sedište na teritoriji te Strane ugovornice i koja vrši ulaganje na teritoriji druge Strane ugovornice, a obuhvata institucije, razvojne fondove, agencije, fondacije i druge zakonom propisane institucije i organe vlasti i kompanije.

3. Izraz "prinosi" označava iznose koje donosi ulaganje, bez obzira na oblik u kom se isplaćuju, a posebno, mada ne i isključivo, obuhvata dobit, kamatu, kapitalnu dobit, dividende, autorske honorare, rukovođenje, tehničku pomoć, patente, plaćanje licencnih prava i druge slične naknade.

4. Izraz "likvidacija" označava svaku prodaju koja se vrši radi kompletnog ili delimičnog odustajanja od ulaganja.

5. Izraz "teritorija" označava:

a) u slučaju Srbije i Crne Gore:

Površine obuhvaćene kopnenim granicama kao i područje mora, morsko dno i zemlje neposredno pod površinom van svog teritorijalnog mora na kome Srbija i Crna Gora ima suverena prava i jurisdikciju, u skladu sa svojim zakonima i propisima i međunarodnim pravom;

b) u slučaju Države Kuvajt:

Teritoriju Države Kuvajt uključujući svaku površinu van teritorijalnog mora koja, u skladu sa međunarodnim pravom, jeste ili u budućnosti može biti određena po osnovu zakona Države Kuvajt, označena kao površina na kojoj Država Kuvajt ima suverena prava i jurisdikciju.

6. Izraz "slobodno konvertibilna valuta" označava bilo koju valutu koju, s vremena na vreme, Međunarodni monetarni fond određuje kao slobodno upotrebljivu valutu u skladu sa Statutom Međunarodnog monetarnog fonda i bilo kog amandmana po istom.

7. Izraz "bez odlaganja" označava takav period koji je obično potreban za obavljanje neophodnih formalnosti za transfer plaćanja. Pomenuti period počinje datumom podnošenja zahteva za transfer i ne može biti, u bilo kom slučaju duži od mesec dana.

Član 2

Odobranje i podsticanje ulaganja

1. Svaka Strana ugovornica će na svojoj teritoriji i u skladu sa svojim važećim zakonima i propisima odobravati i podsticati ulaganja ulagača druge Strane ugovornice.

2. Svaka Strana ugovornica će, u pogledu odobrenih ulaganja na svojoj teritoriji dati za takva ulaganja sve neophodne dozvole, saglasnosti, odobrenja, licence i ovlašćenja u onoj meri i pod onim uslovima koji su određeni njenim zakonima i propisima.
3. Strane ugovornice mogu da se konsultuju između sebe na bilo koji način koji smatraju odgovarajućim, radi podsticanja i obezbeđivanja povoljnih prilika za ulaganja unutar svojih odnosnih teritorija.
4. Svaka Strana ugovornica će, zavisno od svojih zakona i propisa koji se odnose na ulazak, boravak i rad fizičkih lica, u dobroj veri ispitati i valjano razmotriti, bez obzira na državljanstvo zahteve ključnog osoblja, uključujući rukovodeće i tehničko osoblje, koje je zaposleno da u svrhe ulaganja na njenoj teritoriji stupa, privremeno boravi i radi na njenoj teritoriji. Najbližim članovima porodice tog ključnog osoblja će, takođe, biti pružen sličan tretman u pogledu ulaska i privremenog boravka u Strani ugovornici koja je domaćin.

Član 3

Zaštita ulaganja

1. Ulaganja ulagača bilo jedne ili druge Strane ugovornice će u svako doba uživati pravičan i ravnopravan tretman i punu zaštitu i bezbednost na teritoriji druge Strane ugovornice, na način koji je u skladu sa priznatim principima međunarodnog prava i odredbama ovog sporazuma. Ni jedna ni druga Strana ugovornica neće ni na koji način nerazumnim i diskriminatornim merama nanositi štetu korišćenju, rukovođenju, upravljanju, poslovanju, širenju ili prodaji ili drugom vidu raspolaganja ulaganjima.
2. Svaka Strana ugovornica će učiniti dostupnim javnosti, svoje zakone, propise, procedure, direktive, smernice, administrativne i sudske odluke za javnu upotrebu, kao i međunarodne sporazume koji se odnose na, ili mogu imati uticaj na sprovođenje odredbi ovog sporazuma ili na ulaganja druge Strane ugovornice na njenoj teritoriji.
3. Svaka Strana ugovornica će obezbediti ulagačima druge Strane ugovornice, pravo pristupa njenim sudovima, administrativnim tribunalima i agencijama kao i svim drugim telima koje vrše sudsku vlast i prava da po sopstvenom izboru ovlasti osobe, koje su po važećim zakonima i propisima stručne za utvrđivanje potraživanja i zakonsko uterivanje prava u pogledu njihovih ulaganja.
4. Ni jedna ni druga Strana ugovornica ne može, kao uslov za sticanje, proširenje, korišćenje, upravljanje, vođenje ili obrt ulaganjima ulagača druge Strane ugovornice, da uvede mandatne mere, kojima se zahteva ili ograničava kupovina materijala, energije, goriva ili proizvodnih sredstava, transport ili bilo kakav rad ili se ograničava marketing proizvoda unutar ili izvan njene teritorije, niti bilo kakve druge mere koje deluju diskriminatorno u odnosu na ulaganja ulagača druge Strane ugovornice u korist ulaganja njenih sopstvenih ulagača ili ulagača trećih država. Osim toga, kod Strane ugovornice koja je domaćin, ulaganja neće biti podvrgnuta izvođačkim zahtevima koji mogu biti štetni za njihovo sprovođenje ili mogu imati nepovoljan uticaj na njihovo korišćenje, upravljanje, vođenje, obrt, proširenje, prodaju ili drugi vid raspolaganja.
5. Ulaganja ulagača jedne ili druge Strane ugovornice neće kod Strane ugovornice koja je domaćin, biti podvrgnuta sudskoj zapleni, konfiskaciji niti bilo kakvim sličnim merama osim po osnovu zakona i u skladu sa principima koji se primenjuju u međunarodnom pravu i drugim odredbama koje su u vezi sa ovim sporazumom.

6. Svaka Strana ugovornica će poštovati svaku obavezu ili obećanje koje je dala u pogledu ulaganja ulagača druge Strane ugovornice na njenoj teritoriji.

Član 4

Tretman ulaganja

1. U pogledu korišćenja, upravljanja, vođenja, funkcionisanja, proširenja ili prodaje ili drugog načina raspolaganja ulaganjima koja su na njenoj teritoriji izvršili ulagači druge Strane ugovornice, svaka Strana ugovornica će obezbediti tretman koji neće biti manje povoljan od onog koji se, u sličnim situacijama, pruža ulaganjima sopstvenih ulagača ili ulagača bilo koje treće države, zavisno šta je povoljnije za ta ulaganja.

2. Međutim, odredbe ovog člana neće se tumačiti tako da obavezuju jednu Stranu ugovornicu da ulagačima druge Strane ugovornice daje bilo kakvu prednost u pogledu tretmana, preferencijala ili privilegija koje proističu iz:

(a) carinske unije, ekonomske unije, slobodne trgovinske zone, monetarne unije ili iz drugog oblika regionalnog privrednog aranžmana ili drugog sličnog međunarodnog sporazuma, čiji potpisnik jeste ili može postati jedna ili druga Strana ugovornica;

(b) bilo kakvog međunarodnog, regionalnog ili bilateralnog sporazuma ili drugog sličnog aranžmana koji se u celosti ili pretežno odnosi na oporezivanje.

Član 5

Naknada gubitaka

1. Osim u slučaju kada se primenjuje član 6, kada ulaganja ulagača jedne ili druge Strane ugovornice pretrpe gubitke usled rata ili drugog oružanog sukoba, vanrednog stanja, pobune, civilnih nereda, ustanka, nemira ili sličnih događaja na teritoriji druge Strane ugovornice, ova druga Strana ugovornica će mu obezbediti tretman, u pogledu povraćaja, obeštećenja, naknade ili drugog načina izmirenja gubitaka, koji neće biti manje povoljan od onog koji druga Strana ugovornica odobrava sopstvenim ulagačima ili ulagačima bilo koje treće države, zavisno od toga šta je povoljnije za ulagača.

2. Bez obzira na stav 1, ulagač jedne Strane ugovornice koji, u bilo kom od slučajeva navedenih u tom stavu, pretrpi gubitke na teritoriji druge Strane ugovornice, koji su posledica:

(a) zaplene njenih ulaganja ili jednog njenog dela od strane oružanih snaga ili vlasti;

(b) uništenja njenih ulaganja ili jednog njenog dela od strane oružanih snaga ili vlasti koje nije nastalo u borbama ili nije bilo uzrokovano neophodnošću situacije,

biće odobren povraćaj ili naknada sredstava, koja će u jednom ili drugom slučaju biti izvršena bez odlaganja, u odgovarajućem iznosu i efektivna.

Član 6

Eksproprijacija

1. (a) Ulaganja ulagača jedne Strane ugovornice na teritoriji druge Strane ugovornice neće biti nacionalizovana, eksproprijisana niti podvrgnuta direktnim ili indirektnim merama po dejstvu

jednakim nacionalizaciji ili eksproprijaciji (u daljem tekstu zajednički nazvanim "eksproprijacija") od druge strane ugovornice, osim u javnom interesu vezanom za unutrašnje potrebe te Strane ugovornice uz naknadu koja će biti izvršena bez odlaganja, u odgovarajućem iznosu i efektivno, a pod uslovom da su te mere preduzete na nediskriminatornoj osnovi i u skladu sa važećim zakonom koji se nalazi u opštoj primeni.

(b) Iznos takve naknade će odgovarati stvarnoj vrednosti ekspropriisanog ulaganja i biće određena i obračunata u skladu sa međunarodno priznatim principima procene na osnovu pravedne tržišne vrednosti ekspropriisanog ulaganja u vreme neposredno pre sprovođenja eksproprijacije ili pre no što je predstojeća eksproprijacija postala javno poznata činjenica, zavisno od toga šta se pre dogodilo (u daljem tekstu: datum procene). Takva naknada će uključivati sve relevantne faktore i okolnosti, kao što je uloženi kapital, priroda i trajanje ulaganja, vrednost zamene, povećanje vrednosti ulaganja, tekući prihodi, eskontovana vrednost protoka gotovinskog kapitala, knjigovodstvena vrednost i *goodwill*.

Takva naknada će biti obračunata u slobodno konvertibilnoj valuti na osnovu preovlađujućeg tržišnog deviznog kursa za tu valutu na dan procene i uključivaće kamatu po komercijalnoj stopi utvrđenoj na tržišnoj osnovi, međutim, u bilo kom slučaju ne manjoj od preovlađujuće kamatne stope na bazi LIBOR-a ili ekvivalentne vrednosti za period od datuma eksproprijacije do datuma plaćanja. Iznos konačno utvrđene naknade će biti odmah plativ i slobodno transferabilan kao i doznačen bez nepotrebnog odlaganja ulagača.

2. U svetlu principa iznetih u stavu 1 i bez zaštite u pogledu prava ulagača iz člana 9 ovog sporazuma, oštećeni ulagač će imati bez odlaganja pravo na razmatranje njegovog slučaja od strane sudske i druge nadležne ili nezavisne vlasti te Strane ugovornice koja je izvršila eksproprijaciju, uključujući procenu takvog ulaganja i sledstveno tome, plaćanje naknade.

3. U smislu ovog sporazuma, direktne ili indirektne mere eksproprijacije, označavaju zamrzavanje ili blokiranje sredstava, naplate prekomernih arbitražnih taksi, prinudnu prodaju celog ili dela ulaganja, bilo kakvu državnu intervenciju, škodljivu meru, uskraćivanje prava na upravljanje ili kontrolu bilo koje vrste u odnosu na, ili meru koja ima za posledicu gubitak ili nanošenje štete ekonomske vrednosti takvog ulaganja, ili takvu meru ili mere koje kao posledica delovanja moraju biti jednake eksproprijaciji.

Član 7

Transfer plaćanja vezanih za ulaganja

1. Svaka Strana ugovornica će ulagačima druge Strane ugovornice garantovati slobodan transfer plaćanja vezanih za ulaganja na svojoj teritoriji i van nje, uključujući transfer:

- (a) početnog kapitala i svakog dodatnog kapitala za održavanje, upravljanje i razvoj ulaganja;
- (b) prinosa;
- (c) plaćanja na osnovu ugovora, uključujući amortizaciju glavnice i plaćanja narasle kamate nastale saglasno Ugovoru o zajmu vezanom za ulaganje;
- (d) tantijema i autorskih honorara za prava navedena u članu 1 stav 3;
- (e) prihoda od prodaje ili likvidacije celog ili bilo kog dela ulaganja;
- (f) nepotrošenih zarada i drugih novčanih naknada osoblja angažovanog iz inostranstva u vezi sa ulaganjem;
- (g) plaćanja naknada u smislu čl. 5 i 6;

(h) plaćanja koja se navode u članu 8;

(i) plaćanja koja proističu iz rešavanja sporova, u smislu čl. 9 i 10.

2. Transferi plaćanja iz stava 1 vršiče se bez odlaganja (izuzev u slučaju naknade iste vrste) u slobodnoj konvertibilnoj valuti. U slučaju bilo kakve docnje u izvršavanju traženog transfera, oštećeni ulagač će imati pravo na kamatu u periodu takve docnje.

3. Transferi će se vršiti po "spot" tržišnom deviznom kursu koji preovlađuje u domaćoj Strani ugovornici na dan transfera za valutu koja se transferiše. U odsustvu deviznog tržišta, kurs koji će se primenjivati biće poslednji devizni kurs za konverzije valuta šta je najpovoljnije za specijalna prava vučenja.

Član 8

Subrogacija

1. Ukoliko Strana ugovornica ili njena naimenovana institucija ("Strana koja vrši obeštećenje") izvrši plaćanje sopstvenim ulagačima po osnovu osiguranja ili garancije koju je preuzela u odnosu za ulaganje na teritoriji druge Strane ugovornice ("Države domaćina"), domaća Strana ugovornica će priznati:

(a) prenos prema zakonu ili putem pravne transakcije svih prava i potraživanja koja proističu iz takvog ulaganja Strani koja vrši obeštećenje;

(b) pravo Strani koja vrši obeštećenje da, prema subrogaciji, ostvaruje sva takva prava i realizuje potraživanja i preuzme sve obaveze vezane za ulaganje.

2. Strana koja se obeštećuje će u svim okolnostima imati isti tretman na:

(a) stečena prava i potraživanja i obaveze preuzete putem cesije navedenih u gornjem stavu 1;

(b) sva plaćanja primljena shodno ovim pravima i potraživanjima, na koje je pravo imao prvobitni ulagač na osnovu ovog sporazuma u pogledu ulaganja o kojem je reč.

Član 9

Rešavanje sporova između Strane ugovornice i Ulagča

1. Sporovi između Strane ugovornice i ulagača druge Strane ugovornice u pogledu ulaganja ove druge na teritoriji prve, rešavaće se na prijateljski način u najvećoj mogućoj meri.

2. Ukoliko ovi sporovi ne mogu biti rešeni pregovorima u roku od šest meseci od datuma kada je jedna ili druga strana u sporu zatražila rešavanje na prijateljski način dostavljanjem pismenog obaveštenja drugoj strani, spor će biti podnet na rešavanje, po izboru stranke u sporu koja je ulagač, na jedan od sledećih načina:

(a) putem sudova ili administrativnih tribunala Strane ugovornice koja je strana u sporu;

(b) u skladu sa svakom primenljivom, prethodno dogovorenom procedurom za rešavanje sporova;

(c) putem međunarodne arbitraže u skladu sa sledećim stavovima ovog člana.

(1) (a) Međunarodnom centru za rešavanje investicionih sporova ("Centar") osnovanom saglasno Konvenciji o rešavanju investicionih sporova između država i državljana drugih država, otvorenom za potpisivanje u Vašingtonu 18. marta 1965. ("Vašingtonska konvencija"), u slučaju

da su obe Strane ugovornice potpisnice Vašingtonske konvencije i ako je Vašingtonska konvencija primenljiva na spor;

(b) Centru, prema pravilima koji regulišu Dodatne olakšice Upravnog postupka od strane Sekretarijata Centra ("Propisi o dodatnim olakšicama");

(2) Arbitražnom sudu, osnovanom prema Arbitražnim pravilima ("Pravila") Komisije Ujedinjenih nacija za Trgovinsko pravo ("UNCITRAL");

(3) Prema arbitražnim pravilima Međunarodne trgovinske komore (ICC).

3. Uprkos činjenici da je ulagač možda podneo spor na obaveznu arbitražu po osnovu stava 2, on može, pre institucije arbitražnog suda ili tokom postupka, da zatraži od sudskih ili administrativnih tribunala Strane ugovornice koja je stranka u sporu, privremenu zabranu radi zaštite svojih prava i interesa, pod uslovom da to ne uključuje zahtev za plaćanje bilo kakve odštete, u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima.

4. Svaka Strana ugovornica ovim putem daje bezuslovni pristanak da se investicioni spor podnese na rešavanje putem obavezne arbitraže, u skladu sa izborom ulagača shodno stavu 2 (1) i (2).

5. (a) Pristanak dat u stavu 4, zajedno sa pristankom datim u stavu 2, udovoljava zahtevu za pismenom saglasnošću stranaka u sporu u smislu Poglavlja II Vašingtonske konvencije, Pravila o dodatnim olakšicama, člana II Konvencije UN o priznavanju i sprovođenju stranih arbitražnih presuda, sačinjeno u Nju Jorku 10. juna 1958. godine ("Njujorška konvencija") i člana 1 Arbitražnih pravila UNCITRAL.

(b) Svaka arbitraža shodno ovom članu, o kojem stranke u sporu mogu uzajamno da se dogovaraju, mora da se obavi u državi koja je potpisnica Njujorške konvencije. Smatraće se da zahtevi podneti na dole podnetu arbitražu proističu iz komercijalnog odnosa ili transakcije u smislu člana 1 Njujorške konvencije.

(c) Ni jedna ni druga Strana ugovornica neće pružiti diplomatsku zaštitu niti podnositi međunarodnu reklamaciju, u pogledu bilo kog spora predatog na arbitražu, osim ako je druga Strana ugovornica propustila da se saglasi i pridržava izrečene presude u takvom sporu. Međutim, diplomatska zaštita u smislu ovog podstava neće obuhvatiti neformalne diplomatske razmene mišljenja čiji je isključivi cilj da se olakša rešavanje spora.

6. Arbitražni sud osnovan shodno ovom članu rešavaće pitanja u sporu, a u skladu sa ovim zakonskim pravilima o kojima mogu da se dogovore stranke u sporu. U nedostatku takvog dogovora, primenjivaće se zakon Strane ugovornice koja je stranka u sporu, uključujući njena pravila o sukobu zakona i takvih prihvaćenih pravila međunarodnog zakonodavstva koja mogu da se primene, takođe uzimajući u obzir i relevantne odredbe ovog sporazuma.

7. U smislu člana 25(2)(b) Vašingtonske konvencije, ulagač, koji nije fizičko lice, a koji ima državljanstvo Strane ugovornice stranke u sporu na dan davanja pismene saglasnosti koja se navodi u stavu (6) i koga, pre nastanka spora između njega i Strane ugovornice, kontrolišu ulagači druge Strane ugovornice, imaće tretman kao ulagač druge Strane ugovornice i imaće tretman u skladu sa članom 1 (6) Pravila o dodatnim olakšicama.

8. Arbitražne presude, mogu da uključuju i presude o plaćanju kamata koje su konačne i obavezujuće za stranke u sporu. Svaka Strana ugovornica, će bez odlaganja sprovoditi svaku takvu odluku suda i doneti propis za efikasno sprovođenje takvih presuda na svojoj teritoriji.

9. U bilo kom postupku, sudskom, arbitražnom ili nekom drugom ili sprovođenju neke odluke ili presude, koja se tiče investicionog spora između Strana ugovornica i ulagača druge Strane

ugovornice, Strana ugovornica neće isticati u svoju odbranu, svoj suvereni imunitet. Bilo koji kontra zahtev ili pravo na poravnanje ("set-off") ne može se zasnivati na činjenici da je zainteresovani ulagač, dobio ili će dobiti shodno ugovoru o osiguranju, odštetu ili drugu naknadu za celu ili delimično pretpostavljenu odštetu od bilo koje treće strane, bilo javne ili privatne, uključujući drugu Stranu ugovornicu i njene podorgane, agencije ili sredstva.

Član 10

Rešavanje sporova između Strana ugovornica

1. Strane ugovornice će, u što moguće većoj meri, rešavati sporove u vezi sa tumačenjem ili primenom ovog sporazuma putem konsultacija ili drugim diplomatskim kanalima.
2. Ukoliko se spor ne može rešiti u roku od šest meseci od datuma kada je jedna ili druga Strana ugovornica podnela zahtev za takve konsultacije ili korišćenje drugih diplomatskih kanala, a i ukoliko se Strane ugovornice drugačije ne dogovore pismenim putem, jedna ili druga Strana ugovornica može, dostavom pismenog obaveštenja drugoj Strani ugovornici, da podnese spor *ad hoc* arbitražnom sudu u skladu sa sledećim odredbama ovog člana.
3. Arbitražni sud će biti konstituisan na sledeći način: svaka Strana ugovornica će imenovati jednog člana suda, a ova dva člana će se saglasiti u pogledu državljanina treće države za mesto predsednika arbitražnog suda, koga imenuju dve Strane ugovornice. Takvi članovi će biti imenovani u roku od dva meseca, a predsednik u roku od četiri meseca od datuma kada je jedna ili druga Strana ugovornica obavestila drugu Stranu ugovornicu da namerava da podnese spor arbitražnom sudu.
4. Ako rokovi utvrđeni u stavu (3) gore ne budu zadovoljeni, jedna ili druga Strana ugovornica može u odsustvu nekog drugog sporazuma, da pozove predsednika Međunarodnog suda pravde da obavi potrebna imenovanja. Ako je predsednik Međunarodnog suda pravde državljanin jedne ili druge Strane ugovornice, ili ako je na drugi način sprečen da obavi pomenutu funkciju, zatražiće se od potpredsednika Međunarodnog suda pravde da obavi potrebna imenovanja. Ako je potpredsednik Međunarodnog suda pravde državljanin jedne ili druge Strane ugovornice ili ako je na drugi način sprečen da obavi pomenutu funkciju, sledeći po starešinstvu član Međunarodnog suda pravde, koji nije državljanin bilo jedne ili druge Strane ugovornice biće zamoljen da obavi potrebna imenovanja.
5. Arbitražni sud će donositi odluke većinom glasova. Takva odluka će biti doneta u skladu sa ovim sporazumom i onim prihvaćenim pravilima međunarodnog prava koje se mogu primeniti i biće konačna i obavezujuća za obe Strane ugovornice. Svaka Strana ugovornica će snositi troškove člana arbitražnog suda koga je imenovala ta Strana ugovornica, kao i troškove njegovog učešća u arbitražnom postupku. Troškove predsednika, kao i sve druge troškove arbitražnog postupka, podjednako će snositi obe Strane ugovornice.

Član 11

Odnosi između Strana ugovornica

Odredbe ovog sporazuma će se primenjivati bez obzira na to da li postoje diplomatski ili konzularni odnosi između Strana ugovornica.

Član 12

Konsultacije

Ovlašćeni predstavnici Strana ugovornica će održavati konsultacije, kad god to bude neophodno, po pitanjima koja se odnose na tumačenje i primenu ovog sporazuma. Konsultacije će se održavati na predlog jedne od Strana ugovornica, u vreme i na mestu koje će biti dogovoreno diplomatskim kanalima.

Član 13

Primena drugih odredbi

Ukoliko zakonodavstvo bilo jedne ili druge Strane ugovornice ili obaveze po međunarodnom pravu koje trenutno postoje ili koje mogu da budu utvrđene kasnije između Strana ugovornica, kao dopuna ovog sporazuma, sadrži pravila, bilo opšta ili posebna, kojima se ulaganjima ulagača druge Strane ugovornice daje tretman koji je povoljniji od tretmana koji se obezbeđuje ovim sporazumom, takva pravila će, u meri u kojoj su povoljnija za ulagača, imati prevagu nad ovim sporazumom.

Član 14

Delokrug primene Sporazuma

Ovaj sporazum će se primenjivati na sva ulaganja, bez obzira da li su postojala ili su realizovana posle datuma njegovog stupanja na snagu, od strane ulagača jedne ili druge Strane ugovornice na teritoriji druge Strane ugovornice i primenjivaće se od datuma stupanja na snagu ovog sporazuma.

Član 15

Stupanje na snagu

Svaka Strana ugovornica će pismenim putem obavestiti jedna drugu da su ispunjeni ustavni uslovi za stupanje na snagu ovog sporazuma, a Sporazum će stupiti na snagu tridesetog dana od datuma prijema poslednjeg obaveštenja.

Član 16

Trajanje i raskid

1. Ovaj sporazum ostaje na snazi u periodu od trideset (30) godina i nastaviće da važi i nakon toga tokom sličnog perioda ili sličnih perioda osim, ako bar godinu dana pre isteka početnog ili bilo kog narednog perioda, bilo jedna ili druga Strana ugovornica pismenim putem obavesti drugu Stranu ugovornicu o svojoj nameri da raskine ovaj sporazum.
2. Kada se radi o ulaganjima realizovanim pre datuma stupanja na snagu obaveštenja o raskidu ovog sporazuma, odredbe ovog sporazuma će nastaviti da važe u periodu od dvadeset (20) godina od datuma raskida ovog sporazuma.

U potvrdu čega su dole valjano ovlašćena lica obeju Strana ugovornica potpisala ovaj sporazum.

Sačinjeno u Kuvajtu, dana 19. januara 2004. godine, što odgovara 27. Thualkada 1424 X godine u dva originala na arapskom, srpskom i engleskom jeziku, s tim što su svi tekstovi podjednako autentični. U slučaju razlika u tumačenju, engleski tekst će imati prevagu.

Za Srbiju i Crnu Goru	Za Državu Kuvajt
Goran Svilanović, s. r.	dr Mohamed Sabah
ministar spoljnih poslova	Al-Salem Al-Sabah, s. r.
	ministar spoljnih poslova

ČLAN 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SCG - Međunarodni ugovori".